

जलसंपदा प्रकल्पातून घरगुती प्रयोजनासाठीच्या
बिगर सिंचन पाणी आरक्षणाच्या प्रस्तावास मान्यता
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक बिसिंआ २०१५/(४२६/१५)/सि.व्य.(धो)

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक : १ सप्टेंबर, २०१६

- वाचा -**
- १) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण १००१/ (१५४/०१)/ सिंव्य(धोरण),
दिनांक २१ जानेवारी २००३.
 - २) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण अधिनियम, २००५ यात सुधारणा करण्याकरिता
अधिनियम दि.२२ एप्रिल,२०११.

प्रस्तावना -

१.० महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अधिनियम, २०११ यातील कलम ५ मधील १६(क) नुसार जलसंपत्ती प्रकल्पांमधील पाण्याचे क्षेत्रीय वाटप राज्य मंत्रीमंडळाकडून केले जाईल अशी तरतुद करण्यात आली आहे. त्यानुसार सादर करण्यात आलेल्या बिगर सिंचन आरक्षण प्रस्तावांच्या संदर्भात दिनांक २२ऑगस्ट, २०१६ रोजी झालेल्या मा. मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत शासनाने आता पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय -

२.० खालील तक्त्यातील रकाना क्र.२ मध्ये नमूद संस्थेस त्यांचे नावासमोर रकाना क्र.४ मध्ये नमूद पाणी आरक्षणास, परिच्छेद ३.० मधील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पाणी आरक्षणाची मागणी करणाऱ्या संस्थेचे नांव	पाणी वापराचा प्रकार (औद्योगिक/ घरगुती)	मंजूर केलेले पाणी आरक्षण (दलघमी)	जलाशय/ कालवा/ नदीचे नांव	सदर आरक्षणामुळे कपात होणारे सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)
१	२	३	४	५	६
१	नियोजित प्रियदर्शनी (इंटरनेशनल स्कूल) शैक्षणिक संकुल, भरवीर खु. ता.इगतपूरी, जि.नाशिक	घरगुती	०.०३६१३	कडवा धरण जलाशय	७.६५
२	एसएमबीटी सेवाभावी ट्रस्टचे शैक्षणिक संकुल, धामणगांव, ता.इगतपूरी, जि.नाशिक.	घरगुती	०.०१७५	दारणा धरण	२.५३
३	श्री गजानन महाराज संस्थान, शेगाव शाखा त्र्यंबकेश्वर, ता.जि.नाशिक.	घरगुती	०.०८१३७	गौतमी गोदावरी मध्यम प्रकल्प	१०

३.० वरील नमूद प्रस्तावास खालील अटींच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

१. संस्थेने वरील तक्त्यातील स्तंभ- ६ नुसार सिंचन कपातीपोटी, सिंचन पुनःस्थापनेचा खर्च रु. १.०० लक्ष प्रतिहेकटर प्रमाणे (Base Year २००९) अधिक भाववाढ निर्देशांक (Cost Inflation Index) विचारात घेवून येणारी रक्कम अथवा प्रत्यक्ष करारनामा करतेवेळी लागू असलेला शासनाचा प्रचलित दर यापैकी जो जास्त असेल त्या दराने सिंचन पुनःस्थापनेचा खर्च शासनाकडे करारनामा करण्यापूर्वी जमा करण्यात यावा. पाणी आरक्षणापोटी प्राप्त होणाऱ्या रक्कमा ह्या शासनाच्या एकत्रीत निधीमध्ये जमा करणे आवश्यक राहील. या पाणी आरक्षणामुळे सिंचन कपातीपोटी प्राप्त झालेली सिंचन पुनःस्थापना खर्चाची रक्कम ही त्याच प्रकल्पाचे सिंचन क्षेत्र पुनःस्थापित करण्याबाबतच्या योजनेकरिता वापरण्यात यावी.

२) संस्थेकडून शासनाच्या प्रचलित दराने मंजूर पाणी आरक्षणाच्या परिमाणानुसार दोन महिन्यांची पाणीपट्टी सुरक्षा ठेव म्हणून जमा करावी व होणा-या पाणी वापरानुसार नियमीतपणे पाणीपट्टी प्रचलित दराने पाणीपट्टी वसूल करण्यात यावी.

३) संस्थेने पाणी मोजमाप करण्याचे दृष्टीने जलमापन यंत्र (Water Meter) पाणी वापर सुरु करण्यापूर्वी बसवावे. जर संस्थेने जलमापन यंत्र बसविले नाही, तर संस्थेचा पाणी पुरवठा सुरु करण्यात येऊ नये.

४) आपत्कालीन परिस्थितीत तसेच दुष्काळग्रस्त परिस्थितीत पाण्याअभावी संस्थेस पाण्याची गरज भागविण्याकरीता ६० दिवस पाणी पुरेल इतक्या क्षमतेचा साठवण तलाव स्वखर्चाने बांधावा. उद्भव ठिकाणी पाण्याची कमतरता असल्यास संस्थेने आरक्षित केलेल्या पाण्याची शाश्वती देता येणार नाही व यासाठी जलसंपदा विभागाची कोणतीही जबाबदारी राहणार नाही. तुटीच्या पर्जन्यमानाच्या वर्षात उपलब्ध असलेल्या कमी साठ्यातून पूर्वीच्या आरक्षणाच्या पाणी कोट्यात कपात करण्याचे अधिकार संबंधित कार्यकारी अभियंता यांना राहील.

५) ज्या बिगर सिंचन पाणी वापरकर्त्या ग्राहकाकडे ६ महिन्या पेक्षा जास्त कालावधीचे पाणीपट्टी थकित राहील त्या ग्राहकाचे पाणी वापर बंद करण्यात यावे व दंडासहित पाणी आकारणी भरून घेवून त्यास पाणी पुरवठा सुरु करावा. ज्या ग्राहकाकडे १ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीचे पाणीपट्टी थकित राहील अशा ग्राहकाचे मुख्य अभियंता स्तरावर आढावा घेवून पाणी आरक्षण रद्द करावे.

६) सांडपाण्यामुळे जलस्रोताचे अथवा नद्यांचे प्रदुषण होणार नाही याची संबंधित संस्थांनी दक्षता घ्यावी.

७) जलस्रोत प्रदुषित करणाऱ्या पाणी वापरकर्त्याकडून दंडनीय पाणीपट्टी आकारणी करणेबाबत मार्गदर्शक तत्वे या विषयाबाबत शासन निर्णय क्र. पापव-२०१५/(प्र.क्र.८८/२०१५)/सिंव्य (महसूल), दिनांक २१.४.२०१६ मधील अटींचे पालन करणे पाणी वापरकर्त्याना बंधनकारक राहील.

८) संस्थेने सांडपाण्यावर शुद्धीकरण प्रक्रिया करणारी यंत्रणा स्वखर्चाने बसवून जास्तीच जास्त पाण्याचा पुनर्वापर करावा. तसेच याबाबतच्या सविस्तर प्रस्तावाची माहिती जलसंपदा/पर्यावरण विभागास विहित कालावधीत म्हणजेच करारनामा करतेवेळी देणे आवश्यक आहे. अन्यथा पाणी आरक्षण रद्द होईल.

९) संस्थेस प्रथम पाणी वापर करण्यास परवानगीचे इरादापत्र (लेटर ऑफ इंटेन्ट) देण्यात यावे व करारनामा करण्याकरीता ३ वर्षांची मुदत ठेवावी. करारनामा झाल्यानंतरच प्रत्यक्ष पाणी परवाना दिल्याचे ग्राह्य मानण्यात येईल. सदर करारनामा एक वर्षात करण्यात आला तर त्यासाठी कोणतेही अतिरिक्त शुल्क आकारण्यात येणार नाही. तथापि जर कारारनामा एक वर्षात केला नाही तर दुसऱ्या वर्षी करारनामा

करताना ५० टक्के बांधिलकी / लेखबद्ध आकार (Commitment Charges) लावून करारनामा करावा. मात्र दोन वर्षांनंतर करारनामा करावयाचा झाल्यास त्यास शासनाची मंजूरी पुनःश्व घेणे बंधनकारक राहील. करारनामा करण्याची कमाल मर्यादा तीन वर्षांची राहील. तीन वर्षांच्या कालावधीत करारनामा न केल्यास पाणी आरक्षण आपोआप रद्द होईल. त्याप्रकारचे आदेश संबंधित क्षेत्रिय मुख्य अभियंता यांनी काढावेत.

१०) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांनी महाराष्ट्र राज्यासाठी ठोक पाणी प्रशुल्क निकष, भाग ३ मधील परिच्छेद १३.४ (पाच) मध्ये नमूद केल्यानुसार जलसंपदा विभागाशी करारनामा करतांना बिगर सिंचन पाणी वापरकर्ते अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे टप्प्याटप्प्याने पाणी वापर करण्याचे नियोजन नमूद करु शकतील. अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे पुरवठा सुरु होईपर्यंत वर्षनिहाय खालीलप्रमाणे आकारणी करण्यात येईल.

- अ) टप्प्यानुसार ठरवून घेतलेल्या प्रमाणात पाणीवापर असल्यास लागू दराने आकारणी करावी.
ब) टप्प्यानुसार ठरवून घेतलेल्या पाणीवापरापेक्षा ±१०% पाणी वापर(अधिक/कमी) झाल्यास, फरकाच्या वापरास दंडणीय दर लागू दराच्या १.५ पट राहतील.
क) उर्वरित प्रमाणाकरिता म्हणजे अंतिम नियोजित पाणी वापर वजा टप्प्यानुसार नियोजित पाणी वापराकरिता, बांधिलकी/लेखबद्ध आकार लागू दराच्या ५ टक्के वार्षिक दराने आकारण्यात येईल.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक. २९६/२०१५, दिनांक २२.९.२०१५ अनुसार प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०९०९१६४०४९९९२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सं. अ. टाटू)
शासनाचे उप सचिव

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे सचिव.
३. सर्व मा.मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१ / २, महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
५. महालेखापाल (लेखापरिक्षा)-१ / २, महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
६. मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
७. मा. सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
८. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानसभा / विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
९. सचिव, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई.

- १०.मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ११.वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२.सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- १३.प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४.सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५.मुख्य अभियंता (पा) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६.मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, उत्तर महाराष्ट्र प्रदेश, नाशिक.
- १७.अधीक्षक अभियंता, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, नाशिक
- १८.निवडनस्ती कार्यासन सिं.व्य. (धोरण)